

PREFACI

Qui gaudeixi de la lectura de Rabelais, aquest autèntic gran geni francès, em sembla que també acollirà amb entusiasme aquest llibre, que, malgrat el seu títol, no s'adreça ni a criatures ni a noietes innocents.

Maleïda sigui la castedat (sempre verbal) d'una època castrada que, sota un mantell d'hipocresia, massa sovint no fa cap altre tuf que no sigui el de la neurosi i el verí! I maleïts siguin també els *puristes llatins*: jo sóc celta.

És per això que he volgut fer un llibre sa, que fos gal, èpic i alhora rabelaisià; un llibre on fluís la saba, la vida, l'entusiasme; i la riallada, aquella riallada formidable i joiosa que devia sacsejar la panxa dels nostres pares: bevedors il·lustres o estimables gotosos.

Així que no he temut gens l'expressió descarada, sempre que fos saborosa, ni el gest insolent, mentre fos èpic.

He volgut restituir un instant de la meva infantesa, de la nostra vida entusiàstica i brutal de vigoroses salvatgines en tot el que va tenir de franc i d'heroic, és a dir, alliberada de les hipocresies de la família i l'escola.

Ja s'entén que, amb un tema com aquest, hauria estat impossible limitar-se al vocabulari de Racine.

La preocupació per la sinceritat seria el meu pretext, si em volgués fer perdonar les paraules agosarades i les expressions enginyosament acolorides dels meus herois, però ningú no té l'obligació de llegir-me. I, després d'aquest prefaci i l'epígraf de Rabelais que encapçala l'obra, no reconec el dret de queixar-se

a cap rèptil, ni laic ni religiós, afectat per una moral més o menys llardosa.

Al capdavall, i és la meva millor excusa, he concebut aquest llibre en plenitud, l'he escrit amb voluptuositat, ha entretingut uns quants amics i ha fet riure el meu editor: * vull creure que agradarà als «homes de bona voluntat» segons l'evangeli de Jesús, i, respecte a tota la resta, com diria el Lebrac, un dels meus herois, se me'n refot.

L. P.

* Això anticipadament.

LLIBRE I

La guerra

I
LA DECLARACIÓ DE GUERRA

*Respecte de la guerra [...] és divertit pensar en tots els motius inútils que
l'han encesa i en tots els motius superflus que l'han extingida:
tot Àsia es va perdre i es va consumir en una guerra
per culpa de la fatxenderia de Paris.*

MONTAIGNE, llibre II, cap. XII

—Espera'm, Gibussot!

Aquest que acaba de parlar és el Bulot, amb els llibres i els quaderns sota el braç.

—Espavila't, va, que no tinc temps per xerrameques, jo!

—¿Que hi ha novetats?

—Potser sí...

—¿Quines?

—Que t'afanyis, coi!

Així que el Bulot va haver atrapat els dos Gibús, els seus companys de classe, van avançar tots tres plegats cap a l'ajuntament.

Era un matí d'octubre. Un cel amenaçador, amb grans nuvolades grises, limitava l'horitzó en els turons del voltant i feia que els camps tinguessin una aparença malenconiosa. Les pruneres, nues; els pomers, esgrogueïts; les fulles de noguera queien com si planessin, primer a poc a poc i amb parsimònia, però, així que l'angle de la caiguda era menys obtús, es precipitaven de sobte com el vol d'un esparver. L'aire era humit i càlid. A estones bufaven ràfegues de vent. Els roncs monòtons de les màquines de batre feien una nota sorda que, de tant en tant, quan s'empassaven els feixos, s'allargava amb un plany lúgubre, com el sanglot desesperat d'una agonia o un balbuceig dolorós.

L'estiu s'acabava i naixia la tardor.

Devien ser prop de les vuit del matí. El sol vagarejava trist per darrere dels núvols, i l'angoixa, una angoixa imprecisa i difusa, pesava per damunt del poble i dels conreus.

Les feines del camp ja s'havien acabat i, des de feia un parell o tres de setmanes, d'un a un o per grupets, els joves pastors tornaven a l'escola amb la pell colrada, bronzejats pel sol, amb la tofa de cabells rapada amb la tonedora (la mateixa que feien servir per als bous), els pantalons de lli o de sarja arranjats, amb els genolls i el cul sobrecarregats de pedaços, però nets, amb les camises de ratlles noves de trinca, emmidonades, que, durant els primers dies, com que es descolorien, deien que els deixaven les mans negres com les potes dels gripaus.

Aquell dia van ronsejar pels camins. Els seus passos semblaven feixucs per la malenconia del temps, de l'estació i del paisatge.

Tot i així, alguns, els més grans, ja eren al pati de l'escola i discutien, animats. El senyor Simon, el mestre, amb el casquet rere el cap i les ulleres al front, s'havia assegut davant la porta que donava al carrer i controlava amb la mirada. Vigilava l'entrada i renyava els tardaners. Així que anaven arribant, els nois passaven pel seu davant, alçaven la gorra, travessaven el passadís i es dispersaven pel pati.

Els dos Gibús del Vernois i el Bulot, que s'havia afegit a ells pel camí, no aparentaven aquella dolça malenconia que allargassava les passes dels seus companys.

En relació amb els altres dies, avui arribaven cinc minuts abans, i, quan els va veure entrar, el senyor Simon es va treure precipitadament el rellotge de la butxaca i se'l va acostar a l'orella per assegurar-se que funcionava i que no havia deixat passar l'hora reglamentària.

Els tres amics van entrar de pressa, amb aire preocupat. De seguida van dirigir-se rere les latrines, al recinte reculat que quedava protegit per la casa del vell Gugú, el veí Auguste, on es van trobar amb la majoria dels companys més grans que se'ls havien avançat.

Hi havia el Lebrac, el capità, a qui també anomenaven el gran Braque; el tinent Camú, o Camús, el traçut grimpador a qui designaven d'aquella manera perquè ningú no desniava els pinsans com ell, i, en aquella regió, dels pinsans en diuen *camusos*; hi havia el Gambette, que venia de la part alta, el pare del qual, republicà de soca-rel, fill de les revolucions del 48, havia defensat Gambetta en els moments en què anaven mal dades; hi havia el La Crique, que ho sabia tot, i el Tintín, i el Guignard el guenyo, que es girava de costat per poder veure les cares, i el Tétas o Tě-tard, que tenia el cap dur com una pedra. En resum, els més forts del poble, que estaven discutint sobre un tema seriós.

L'arribada dels dos Gibús i del Bulot no va interrompre la discussió. En principi, els nouvinguts estaven al cas de l'assumpte, un assumpte que venia de lluny, i de seguida es van unir a la conversa tot aportant-hi fets i arguments capitals.

Van callar.

El més gran dels Gibús, a qui anomenaven Gibussot per diferenciar-lo del seu germà petit, el Gibusset o el Busset, va expressar-se de la següent manera:

—Escolteu! Quan el meu germà i jo hem arribat a l'altura dels Menelots, de sobte, prop de la pedrera del Jean-Baptiste, han aparegut els de Velrans. Han començat a bramar com vedells, a apedregar-nos i a amenaçar-nos amb garrots. Ens han tractat de talossos, de bordegassos, de lladregots, d'inútils, de podrits, de cràpules, de merdosos, de torracollons, de...